**T.C.**
**UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

**ESAS NO :** 2023/548
**KARAR NO :** 2023/667
**KARAR TR :** 27/11/2023

**ÖZET:** Maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

**K A R A R**

**Davacı :** F.Ş
**Vekili :** Av. F.ŞM.H.U
**Davalı :** Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü

**I. DAVA KONUSU OLAY**

1. Davacı vekili, 18/07/2023 tarihinde müvekkilinin sevk ve idaresinde bulunan... FS ... plakalı araç ile B.Kın sevk ve idaresinde bulunan ... AGM ... plakalı aracın kavşak noktasında çarpışması sonucunda müvekkili hakkında, alkollü araç kullandığı nedeniyle Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5 maddesi ve kavşaklara yaklaşırken hızı azaltmaması nedeniyle 52/1-a maddesinden, kazaya karışan diğer araç sürücüsüne ise işaret levhalarına uymamak nedeniyle 47/1-c maddesinden maddi hasarlı kaza tespit tutanağı tutulduğunu, düzenlenen tutanağının gerçekliği yansıtmaktan uzak, yanıltıcı ve hak kaybı yaratacak nitelikte olduğunu ileri sürerek, Adana Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü Kaza İnceleme ve Değerlendirme BüroAmirliğinin 18/07/2023 tarih ve 165105 kaza sıra numaralı maddi hasarlı kaza tespit tutanağının iptali ile idari para cezasının kaldırılarak müvekkilinin ehliyetinin iade edilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

**II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ**

**A. Adli Yargıda**

2. **Adana 4. Sulh Ceza Hakimliği25/07/2023 tarih ve D. İş No:2023/4847 sayılı kararı**le, trafik kazası tespit tutanağına yapılan itirazın Sulh Ceza Hakimliğinin görevleri arasında bulunmadığından başvurunun reddine, başvuranın yetkili idare mahkemesine başvuruda bulunma hususunda muhtariyetine karar vermiş, bu karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"... Trafik kazası tespit tutanağının ileride görülecek uyuşmazlıklarda bir idari işleme veya adli yargının görev alanına giren konularda bir mahkeme kararına konu edildiği takdirde itirazların ileri sürülebileceği belge olduğu, kaza tespit tutanağının iptali başvurusu kapsamında bir keşif yapılması gerektiği ve keşif esnasında kusur durumuna ilişkin olarak açılacak asıl ceza ve hukuk davalarında ilgili mahkemelerice yapılması, yargılamayı yapan hakim tarafından olay yerinde keşif sırasında olayın oluşumu, sonuçları, mevcut delillerle ilişkilendirilerek incelenmesi ve hakimin kendisinin bizzat olaya vakıf olmasının yargılamanın sıhhati açısından daha sağlıklı olduğu, asıl işlevi soruşturma aşamasında hakim tarafından yapılması gereken usuli işlemleri yapmak olan sulh ceza hakimliklerinin asıl yargılamanın yerine geçecek veya önünün kapatacak mahiyette işlem tesisinin uygun olmayacağı değerlendirilmekle aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.*
>
> *Karar: Gerekçesi açıklandığı üzere;*
>
> *1)Başvurunun REDDİNE, başvuranın yetkili idare mahkemesine başvuruda bulunma hususunda MUHTARİYETİNE..."*

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

**B. İdari Yargıda**

4. **Adana 1. İdare Mahkemesi 06/10/2023 tarih ve E.2023/1398 sayılı kararı**ile, tespit tutanağının iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılıKanun'un 19.

maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

*"...Dosyanın incelenmesinden, Trafik Kazası Tespit Tutanağının iptali istemiyle ilk olarak Adana 4. Sulh Ceza Hakimliği'nde dava açıldığı, açılan davada mezkur mahkemenin 25.07.2023 gün 2023/4847 D. İş. sayılı kararı ile görevsizlik kararı verildiği, anılan karar akabinde davacı tarafından bu kez söz konusu tutanağın iptali istemiyle Mahkememizde görülmekte olan iş bu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*

*2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.*

*Bu düzenlemelere göre, trafik kazası tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir belge olup, idari işlem niteliği de bulunmayan bu belgenin, adli yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların görümü sırasında o mahkemelerce değerlendirilecek olduğundan, maddi hasarlı kaza tespit tutanağına yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır.*

*Bu durumda, davacılar vekili tarafından, trafik kazası tespit tutanağına itirazen açılan ve idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmayan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."*

## III. İLGİLİ HUKUK

5. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Trafik kazalarına el koyma ve bilirkişilik"* başlığını taşıyan 83. maddesi şöyledir:

*"Trafik kazalarına;*

*a) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,*

*b) Kazanın oluş nedenlerini, iz ve delillerini belirleyerek trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca el konulur.*

*Trafik zabıtasının görevli olmadığı veya bulunmadığı karayollarında meydana gelen kazalarda trafik kaza tespit tutanağı mahalli genel zabıtaca düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.*

*Karayollarında meydana gelen ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında tarafların anlaşması halinde ve fiil başka bir suç oluşturmuyorsa adli kovuşturma yapılmaz ve Türk Ceza Kanununun 565 inci maddesi hükmü uygulanmaz.*

*Trafik kazalarında yolun trafiğe kapandığı hallerde; trafik zabıtası veya genel zabıta; iz ve delilleri kaybolmayacak şekilde işaretledikten ve gerekli işlemleri yaptıktan sonra, karayolunu trafiğe açmaya yetkilidir.*

*Karayolunun trafiğe kapanmasına ölümlü ve hayati tehlike yaratan yaralanmalı kazalar neden olmuş ve bu kaza can, mal ve trafik güvenliğini etkiliyor ve başka bir yoldan geçiş verilemiyorsa Cumhuriyet savcısının gecikeceğinin anlaşılması halinde, gerekli işaretlemeler yapılıp araç ve ölüler kenara alınarak durum bir tutanakla tespit edildikten sonra yol trafiğe açılır.*

*Trafik zabıtası, usul kanunlarına göre görevlendirilirse, trafik kazalarında bilirkişilik yapar.*

*Trafik kazaları, kaza tahkik memurluğu, bilirkişilik ve bunlarda aranacak şartlar ile diğer esaslar yönetmelikte gösterilir."*

6. 2918 sayılı Kanun'un *"Görevli ve Yetkili Mahkeme"* başlıklı 110. maddesi şöyledir:

*"(Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.) İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.*

*Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir."*

7. 2918 sayılı Kanun'un *"Suç ve ceza tutanakları"* başlıklı 114. maddesi şöyledir:

*"– (Değişik: 18/1/1985-KHK 245/13 md.; Değiştirilerek kabul: 28/3/1985-3176/13 md.)*

*(Değişik birinci fıkra: 3/5/2006 - 5495/3 md.) Bu Kanunda yazılı trafik suçlarını işleyenler hakkında yetki sınırları içinde Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı personeli ile Ulaştırma Bakanlığının ve Karayolları Genel Müdürlüğünün ilgili birimlerinin il ve ilçe kuruluşlarında görevli ve yetkili kılınmış personelince tutanak düzenlenir.*

*Birkaç trafik suçunun bir arada işlenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanır.*

*(Değişik fıkra: 3/11/1988 - 3493/48 md.) Yargı yetkisine giren suçlarla ilgili tutanağın bir sureti ilgili mahkemeye 7 iş günü içinde gönderilir.*

*(...)*

*Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.*

*(...)"*

8. 2918 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin, *"Trafik Kazalarına El Konulması"* başlıklı 154. maddesi şöyledir:

*"Trafik kazalarına el konulmasında aşağıda gösterilen esas ve usuller uygulanır.*

*a) Trafik kazalarına;*

*1) Adli yönden gereği yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,*

*2) Kaza nedenlerini, iz ve delillerini belirleyecek "Kaza Tespit Tutanağı" düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca (polis veya jandarma), el konulur.*

*Trafik zabıtasının görev alanı dışında kalan yerler ile el koyamadığı durumlarda, trafik kaza tespit tutanağı, örneğine uygun olarak mahalli zabıta tarafından düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.(...)"*

9. Aynı Yönetmeliğin, *"Trafik Kazalarına ilişkin işlemler"* başlıklı 156. maddesi şöyledir:

*" (Değişik:RG-21/3/2012-28240)*

*Trafik kazaları ile ilgili olarak yapılacak işlemlerde aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır.*

*a) Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi*

*1) Örneğine uygun olarak; kaza yerinin durumu, iz ve deliller, kazaya karışan sürücüler, varsa ölü veya yaralılar, hasar veya zarar, gün ve saat ile gerekli görülen diğer hususlar belirtilmek üzere düzenlenir ve olay yerinin durumu bir krokide gösterilir. Tutanağa kazazedelerin olay yerindeki ölüm veya yaralanma durumu işlenir.*

*Trafik Kazası Tespit Tutanağı; soruşturma evrakına eklenmek, dosyasında saklanmak ve sayısına göre taraflara verilmek üzere yeter sayıda düzenlenir.*

*Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi ile tutanakta yer alan bilgilerin bir veri tabanında toplanmasına ve bu bilgilerin ilgili taraflarla paylaşımına ilişkin usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.*

*2) Trafik kazası tespit tutanağı düzenlemeye 154 üncü maddenin (a) bendi gereğince trafik zabıtası ve genel zabıtanın görevli personeli yetkilidir.*

*Tutanaklar en az iki görevli tarafından düzenlenir. Hafif yaralanmalı veya hasarlı kazalarda tek görevli tarafından rapor şeklinde de düzenlenebilir.*

*Ancak, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araçların karıştığı trafik kazalarında bir askeri temsilcinin bulundurulması mecburidir.*

*3) Tutanak düzenleyenler, tutanakta taraflar için kusur oranı belirtmeksizin sadece kazanın oluşumunda kimin hangi trafik kuralını ihlal ettiğini belirtirler.*

*4) Karayolu üzerinde ölüm veya yaralanma ile sonuçlanıp, olay yerindeki iz ve delillerin tespit ve değerlendirilmesi sonucunda trafik kazası olduğu anlaşılan durumlarda; kazaya karışan taraf veya unsurlardan birinin, birkaçının ya da tamamının olay yerinden ayrılmış olması halinde de trafik kazası tespit tutanağı düzenlenir.*

*5) Önceden meydana gelmiş veya olay yerinden kaldırılmış araçların karıştığı ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan kazalar için trafik zabıtası ve genel kollukça hasar tespitine dair kazaya karışanlara verilmek üzere tutanak veya rapor düzenlenmez. Bu durumlarda hasar tespitleri ilgililerin sigortalarına veya yetkili mahkemelere başvurmaları suretiyle yapılır.*

*Ancak;*

*Can, mal ve trafik güvenliğini etkileyen veya yolun trafiğe kapandığı maddi hasarlı trafik kazalarında, kazaya karışanların kazanın oluşuna göre iz ve delilleri işaretleyerek, mümkün olduğu takdirde olay yerinin fotoğraflarını çekerek araçlarını en yakın ve uygun yerlere çekmeleri,*

*Karayolu üzerinde birden fazla sayıda aracın karıştığı sadece maddi hasarla sonuçlanan ve tarafların bu Yönetmelik çerçevesinde Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı düzenlemediği trafik kazalarında; taraflara ait araçlardan en az birinin olay yerinde bulunması ve olay yerindeki iz ve delillerden kazanın oluşumu ile o yerde meydana geldiğine kanaat getirilmesi,*

*hallerinde görevlilerce trafik kazası tespit tutanağı düzenlenir.*

*b) Kaza istatistikleri*

*Kazaların nedenlerini tespit etmek ve alınacak tedbirlerin belirlenmesinde kullanılmak üzere, trafik kazası tespit tutanaklarındaki bilgilerden yararlanılarak, kazaya el koyan birimlerce örneğine uygun istatistik formu düzenlenir.*

*Düzenlenen istatistik formları, her ilde şehiriçi trafik denetleme şube müdürlüklerinde toplanarak, il genelinde değerlendirmesi yapıldıktan sonra Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilir."*

## IV. İNCELEME VE GEREKÇE

### A. İlk İnceleme

10. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/11/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, her iki yargı kolunda da açılan davalarda davacı vekilinin talebinin yasalara aykırı olarak düzenlendiği ileri sürülen Adana Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü Kaza İnceleme ve Değerlendirme Büro Amirliğinin 18/07/2023 tarih, 165105 numaralı maddi hasarlı kaza tespit tutanağının iptali ile idari para cezasının kaldırılarak müvekkilinin ehliyetinin iadesine karar verilmesine ilişkin olduğu,

ancak mahkemelerce sadece kaza tespit tutanağının iptali istemi yönünden hüküm kurulması nedeniyle, görev uyuşmazlığının bu istem yönünden doğduğu İdare Mahkemesince anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyasının sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, trafik kazası tespit tutanağı yönünden doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

**B. Esasın İncelenmesi**

11. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Uyuşmazlık, Adana Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü Kaza İnceleme ve Değerlendirme BüroAmirliğinin 18/07/2023 tarih ve 165105 numaralı maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağının iptali istemine ilişkindir.

13. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

14. Bu düzenlemelere göre, trafik kazası tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir belge olup, idari işlem niteliği de bulunmayan bu belgenin, adli yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların görümü sırasında o mahkemelerce değerlendirilecek olduğundan, maddi hasarlı kaza tespit tutanağına yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır.

15. Bu durumda, davacı vekili tarafından, trafik kazası tespit tutanağına itirazen açılan ve idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmayan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak; Adana 1. İdare Mahkemesinin maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağının iptali istemine yönelik başvurusunun kabulü ile Adana 4. Sulh Ceza Hakimliğinin25/07/2023 tarih ve D. İş No:2023/4847 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

**V. HÜKÜM**

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Adana 1. İdare Mahkemesininmaddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağının iptali istemine yönelik BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Adana 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 25/07/2023 tarih ve D. İş No:2023/4847 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/11/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Muammer TOPAL | Nilgün TAŞ | Doğan AĞIRMAN | Eyüp SARICALAR |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Ahmet ARSLAN | Mahmut BALLI | Bilal ÇALIŞKAN |